

Országgyűlési bizottság ülése

Az országgyűlés szociális és egészségügyi bizottsága szerdán ülést tartott a Parlamentben.

Első napirendi pontként a bizottság tájékozódott az előkészítés alatt álló új egészségügyi törvényről, ennek a témának dr. Keresztes László, az Egészségügyi Minisztérium főosztályvezetője volt az előadója. Foglalkoztak továbbá az egészségügyi dolgozók bérezésével; az egészségügyi miniszter és a munkaügyi miniszter erről szóló együttes tájékoztatóját dr. Horváth Dávid, az Egészségügyi Minisztérium főosztályvezető-helyettese ismertette.

A bizottság a tájékoztatókat megvitatta. Kifejtette véleményét dr. Szabó Zoltán egészségügyi miniszter, dr. Bartos István, a SZOT társadalombiztosítási főigazgatójának vezetője, továbbá dr. Hargitai Katalin, dr. Marton Zoltán, Nics János, dr. Noszky Aurél, dr. Petri Gábor, dr. Radnai Éva, dr. Stark Janka képviselő.

Országos biológusnapok Szegeden

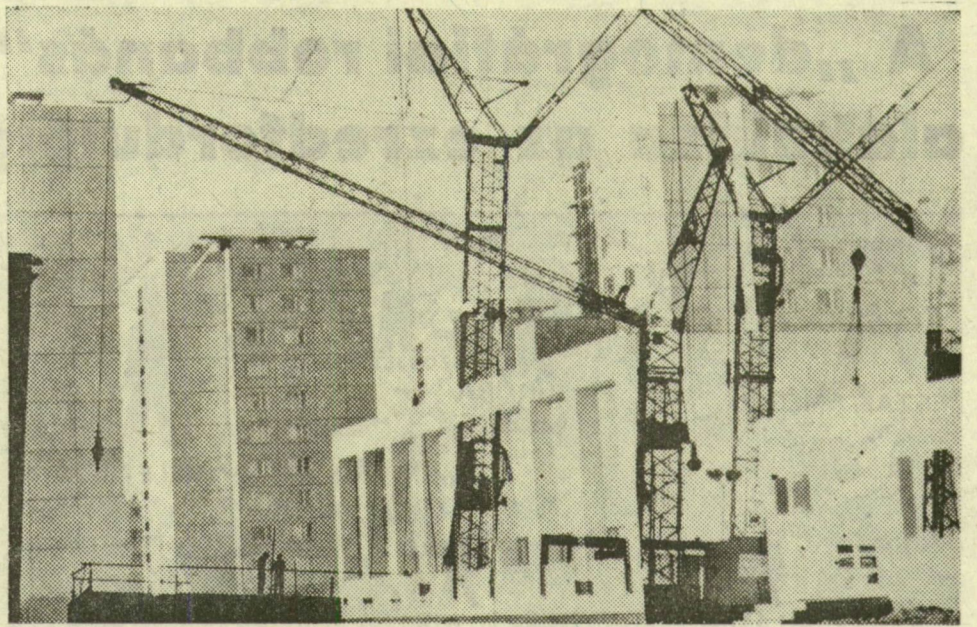
Sajtótájékoztató a TIT-ben

A Szegeden szeptember 24. és 26. között megrendezésre kerülő XIV. országos biológusnapok programjáról tájékoztatta szerdán az újságírókat dr. Hortobágyi Tibor egyetemi tanár, a TIT biológiai választmányának elnöke. Hangsúlyozta: a TIT 14. alkalommal rendezi meg az ismeretterjesztők, pedagógusok, a biológia iránt érdeklődők találkozóját a biológiai oktatás és kutatás fellegvárában, Szegeden, minden eddiginél több résztvevővel.

A háromnapos tanácskozás küldetéséről 'szoval' elmondotta: ismereteink gyarapodása annyira gyors, hogy azt tankönyveink, kézikönyveink szinte képtelenek követni. Ifjúságunk, a felnőtt hallgatók, a falum és a városokban, iskolákban és egyetemeken pedig igénylik a legújabb kutatások eredményeinek megismerését.

Az évente megismétlődő országos biológiai napok résztvevői, a legújabb igazolt biológiai ismereteket, azok gyakorlati alkalmazásának lehetőségeit szinte első kézből kapják a legkiválóbb magyar szakemberektől.

Az idei országos biológiai napokon három beszámoló foglalkozik majd a növények fizikai, kémiai és biológiai befolyásolhatóságával, további három pedig az állati magatartás, a bioritmus és az idegműködés témakörét tárgyalja. További előadások az emberről, kialakulásáról, az emberek egymásra való hatásáról és egészségük megővésének lehetőségeiről tájékoztatnak. A Tisza kutatásáról elhangzó beszámoló, s az azt kiegészítő kiállítás, a tudományos intézmények meglátogatása az elmélet és a gyakorlat mind közvetlenebb kapcsolatára igyekszik majd rámutatni.

Agyfelesleg?

Egy ország gazdagságát, céljait, fejlődésének koronkenti dinamizmusát talán épületein lehet legjobban lemérni. Hiszen az épületek beszédesek. Szólnak az ország anyagi helyzetének változásairól, a vállalkozó kedv alakulásáról. Beszélnek a szellem forradalmáról, az emberek képzettségéről, kulturáltságáról, izléséről, és még nagyon sok mindenről. Sok-sok ország büszke építészetre. Sokat szidott és dicsért lakónegyedeinkkel nekünk sem kell szégyenkezünk. Hiszen emberek százezreinek adtak jó ötletet, lakást néhány év alatt.

TERVEK A SELEJTBE?

Snopper Tibor okleveles építész-mérnök, a Szegedi Tervező Vállalat főépítész-helyettese a zsűfolt műteremben fogad. Beszélgetni — azt itt nem lehet. Invitálom, gverünk a szomszédos Virágba. Mentegetődzik: kevés a hely, már alig férnek.

— Mi lesz a terveikkel? — faggatom. — Megépülnek-e? Változott-e valami a néhány évvel korábbi mult-hoz viszonyítva, amikor mérhetetlen energiákat költött le a szemétkosár. Rengeteg terv készült, melyek hallgatagon, tiltakozás nélkül várták a fiókban a selejtezt.

— Jó néhány dolog megváltozott. Szabályzók, rendeletek.

Igen, 1968 óta már nem fogad el a tervező megrendelést, csak akkor, ha a beruházó vállalat hitelvizsgálatot csatol. Vagyis bizonyítottot arra, hogy a tervezett épületet képes lesz megépíttetni. Most pénz nélkül már nem tervezhető a beruházó. De a kivitelezői kapacitás? És egyáltalán: a kivitelező?

Tervezés közben a születő tervet egyeztetni kell a ki-

vitelezővel. A csongrádi közepmagas házak példája: a tervező előregyártott vasbetonváz-rendszert javasolt, hasonlót a Károlyi utcai új lakóházhoz. A Csongrád megyei Tanácsi Építőipari Vállalat elfogadta. A tervek egy éve félmillió forintért elkészültek. Új kivitelezőhöz került az építkezés. Az már nem vállalja a vasbeton vázat. Orosházára OTP-lakásokat terveztek, a földszinten üzlettel. A Békés megyei Építő Vállalat csak téglablokkból hajlandó megcsinálni. Csakhogy akkor a földszinti födémeket vasbeton szerkezettel kell megerősíteni. A kivitelező ezt sem vállalta. Egy lehetőség maradt: az acélszerkezet. Az viszont nagyon megrágtatja az építkezést. A tervek elkészültek, de több mint valószínű: hiába. Nem lesz rá pénz. Négy éve készek a belkereskedelem koordinációs raktárának tervei, kétmillióért. Azóta sincs belőle semmi. Egymillióba került 1966-ban a Hungária szálló felújításának terve. Már rég lemondtak a felújításról, hiszen nem éri meg.

ÉRDEKEK ÉS ELLENTMONDÁSOK

Csak néhány példa. Ennél több terv készült értelmetlenül, céltalanul. Mert az érdekek ellentmondanak egymásnak. Jó példa az orosházi eset. A téglablokkos megoldás — amihez ragaszkodott a kivitelező — mérhetetlenül megrágtatja az épületet. Mert az üzletek földemjéti acélszerkezettel kell megerősíteni. A kivitelező azért ragaszkodik ehhez, mert közel van a téglablokkot gyártó üzem, amelynek ki kell használni a kapacitását. Ezt diktálja nemcsak az építőipar, hanem a népgazdaság érdeke is. Am, a népgazdaság érdeke azt is megkövetelné, hogy az épület minél olcsóbb legyen. De hát az sokkal drágább lesz.

No meg a népgazdaság érdeke azt is kívánna, hogy a tervező munkája ne a fiók számára készüljön. Így viszont kérdéses, hajlandó lesz-e az OTP a sokkal drágább épületet elkészíttetni. Mert kérdés, hogy egyáltalán el tudja-e adni az így megrágtat lakásokat.

Nehéz az érdekek közt igazságot tenni. Hiszen mindhárom fél igazát a népgazdaság érdeke is támogatja. Mindhárom felét,

tehát a beruházóét, a tervezőét és a kivitelezőét. Furcsa és ellentmondásokkal teli háromszöget alkotnak. Es közben a tervező vállalat évi 25 milliós tervezési értékéből 2—2,5 millió a selejtbe, a szemétkosárba kerül. Ilyen jól állunk agyakban? Feleslegünk van belőle? Aligha.

OLCSÓ A TERVEZÉS Magyarországon?

A kiviteli összegnek a tervezés díja általában másfél százaléka. Nagyrítván éri el a 3 százalékot. Lehet, hogy ezért is készül anynyi felesleges terv. Es viszonylag kevés a hozzáértő szakember a beruházóknál, akik tudják, mit akarnak, és azt mennyiből lehet kihozni. Elkészül a terv, aztán javítani kell, olcsóbbá tenni a kivitelezést. Például olcsóbb burkolattal, a homlokzat igénytelenebb kiépítésével. Csakhogy akkor 2—3 évizedt alatt a különbözet rámegegy a tatarozásra. Később pedig a többszöröse is. A fővárosi IKV elképesztő adatai alapján: a 30—40 éves épületek karbantartási költsége alig több, mint az elmúlt tíz évben épülteké.

De hát a beruházónak az a fontos, hogy az épület elkészüljön. Meghózza a meglevő pénzöb. Így aztán sokszor nem törődik azzal, mi lesz tíz, vagy húsz év múlva. Nem gondolnak arra, hogy egy épület 80—100 esztendőre szolgál.

Igaz, sok tekintetben változott a helyzet. A csak beruházással foglalkozó vállalatoknál már jó szakemberek vannak. Am, végősoron a kivitelezők döntenek, mit hajlandók megcsinálni. Pedig a műszaki fejlődés irányát a tervezés kelene hogy megszabja.

Emberek százaival dolgoznak a tervező vállalatoknál. Sokan vannak, jó tudással, nagy felkészültséggel. Am sok munkájuk karba vész. Sokat dolgoznak hiába, gyakran kényszerülnek felmegoldásra. Néha feleslegesnek érzik tudásukat, agyukat, a szellemi tőkét. Pedig Magyarország világlejében tőkészegény ország volt. Es szellemi tőkében ma sem vagyunk gazdagok. Annyira legalábbis nem, hogy meg a fióknak is jusson belőle.

Szavay István

Műemlékvédelem

Egerben szerdán befejeződött az ország egyetlen műemlékvédelemmel foglalkozó nyári egyeteme. Az első alkalommal tartott egri tudományos rendezvényre tíz országból érkeztek vendégek. A hallgatók, az előadások kiegészítéseként tanulmá-

nyozták Heves megye és Eger műemlékeit. A technika házában rendezett zárnai egyeteme. Az első alkalommal tartott egri tudományos rendezvényre tíz országból érkeztek vendégek. A hallgatók, az előadások kiegészítéseként tanulmá-

Épülő óvodák Tarjánban

Ilyenkor nyáron a megüresedett iskolákba, óvodákba rendes évi menetrend szerint festők, kőművesek, építőmunkások költöznek, hogy restaurálják a szilaj diákkezdnyomat őrző falakat, felfrissítsék az épületeket, csinosítsák, otthonosabbá tegyék. Szegeden ezekben a hetekben több iskolában meszelnek, de a könnyebb karbantartási munkák mellett nehezebbek, problémásabbak, elhúzódnak is akadnak. Mint például a Toldi utcai óvoda földemcsereje, mely másfél éve,

amióta kiürítették, esedékes — talán szeptemberben hozzáfognak. A petőfitelepi 2-es óvodában ugyancsak földemjavítást végeztek, miközben életveszélyes szakaszt találtak, így a további munkálatokat átmenetileg szerződés kötésű viták szakították meg.

Befejezés előtt áll viszont két szegedi gimnázium, két szaktantermének újjáépítése. A Tömörkényi gimnázium és művészeti szakközépiskola kémiai előadóját több mint 300 ezer — a Radnóti gimnázium fizikai előadóját

több mint 400 ezer forint értékben korszerűsítették. Ugyancsak átadás előtt a 100 férőhelyes tarjáni óvoda és a bölcsőde, valamint még egy 100 férőhelyes barakkóvoda, szükségmegoldásnak, hogy már szeptemberben nyithassanak a szorító gondokon. Október-novemberre pedig újabb barakkóvoda nyit majd kaput a tarjáni kicsiknek. Az utolsó simításokat végzik az Ilona utcában, ahol a városi tanács és a konzervgyár háromházal fogott hozzá az 50 férőhelyes óvoda, és a 40 férőhelyes bölcsőde kialakításához, melyet a tanács üzemeltet majd. A nyári időszak végén kezdik, előreláthatóan jövőre fejezik csak be az Ifjú Gárda kultúrteremének átépítését, mely kellemesebb környezetet biztosít a fiataloknak.

Alumíniumkozmetika

A Fém munkás székesfehérvári gyárában svájci profilcsiszoló gépet helyeztek üzembe. Ezzel szép fényre csiszolják az alumíniumszerkezetek külső, borító felületeit. A minőség javítását és a választék bővítését szolgálja a nyers alumínium szines eloxálása is, amelyet a Fémipari Kutató Intézet szabadalmi eljárása alapján alkalmaznak.

Csak ügyes propaganda?

Még az ünnepi hetek színes forgatagában is figyelmes kelt az egyik Károlyi utcai kirakat, ahol az ötödik születésnapját ünneplő szegedi Emergé gumigyár munkaversenyének első díjait állította ki. Az értékes ülgarnitúrát, automata mosógépet, hűtőszekrényt, motorkerékpárt.

Allok az üveg előtt, s akaratlanul is tanúja vagyok a véleményeknek. Közöttük elismerő és tamaskodó egyaránt elhangzik. Két lakatos a közeli építkezésről elismerően biccent, mondván, hogy „ez tiszta dolog, az érdekelt 'melósok' tudják, miért kell hajtanik." Népviseletbe öltözött, fejkendő fiatalasszonyok a válogatást tartják szerencsének, mivel a díjak hasznos, otthoni dolgok. A hivatalnok külsejű férfi viszont ajkbiggyesztve jegyzi meg feleségének — „nem más ez, mint ügyeskedő, pusztá propaganda, azért, hogy az említett üzem felhívja magára a figyelmet, magához csalogassa az embereket”.

A valóban szokatlan munkaverseny-kirakat — meg a rendezők, véleményünk szerint, kimondottan jó érzékű tanúskodó ötlete — nem szorul magyarázatra. Mégis érdemes néhány szóval megemlíteni azt a versenyt, amelynek tétjeit sok százan szemrevételezik naponta. Igen, mert a gumigyári öt éves születésnapra a szó igazi értelmében tartalmas versenyt teremtettek az üzemb. Kizárólag fizikai munkások számára. Nincs több oldalas, agyonadminisztrált — tehát homályosan fogalmazott — felhívás, csak néhány soros követelmény. Az a gyári munkás nyeri az említett díjakat, aki három hónap alatt a legtöbb, a legértékesebb

terméket állítja elő. A díjakat a társadalmi funkcionáriusok, a gazdasági vezetők és a munkaversenyben résztvevők kiküldöttjei ítélik oda október közepén a legérdemesebbeknek. (Emellett a gumigyárban külön üzemek közötti verseny is folyik, a tét 214 ezer forint, azaz fejenként 400—1000 forintot kaphatnak a munkások.)

Pusztá propaganda lenne a munkaverseny-kirakat? Nem! Inkább úgy mondhatnánk, jó propagandája egy nem öncélú, nem magamutogatására szolgáló valódi munkamozgalomnak. Bár minél több üzemenl alakítanak így az áldozatkészségből táplálkozó, a közösség érdekeit szolgáló munkaverseny sorsát.

Matkó István

Kihasztnálatlan öntözési lehetőségek Szomjaznak a szántóföldi növények

Már negyedik hete tart a szárazság az Alföld déli részén. A tartós meleg a földek felső zónáját teljesen kiszáritotta, s ahogy a gazdák mondják: „furulyázik” a kukorica. Levelei összesodródának, így próbál védekezni a növény az aszály ellen, hogy csökkentse az elpárolgást, a nedvességvesztéséget. Sinylőnek az egyéb szántóföldi kultúrák is.

Az Alsó-tiszavidéki Vízügyi Igazgatóságtól kapott tájékoztatás szerint a gazdaságok nem használják ki jól az öntözési lehetőségeket. Az igazgatóság körzetében a vízkivételi művek másodper-

cenként 24 ezer liter vizet képesek a folyókból kiemelni, de ennek húsz-huszonöt százalékat fogyasztják csak az érdekelt gazdaságok. Vasárnapokon pedig még ennyit sem. A főcsatornában mindig van elegendő víz és csupán a tézsekben, az állami gazdaságokon múlik, hogy jó munkaszervezéssel továbbvezessék a szomjazó földekre. Öntözni minden erővel, ez most nagyon fontos teendő.

Az sem lehet kifogás, hogy kevés a berendezés, mert az ősi barázdas öntözési módszer is hasznos, és csupán filléreke kerül. Ezer liter víz elvezetése így mindössze

hat fillérbe kerül, míg a korszerű esőztető berendezéseké 80—120 fillérbe.

Az esőre várakozó, tétlenkedő gazdaságok mellett szerencsére vannak olyanok, amelyek idejében felvették a küzdelmet az aszályal. A Szeged és Környéke Vizgazdálkodási Társulat jelentése szerint például

a szegedi Felszabadulás és a tápéi Tiszatáj Termelőszövetkezetben hatszáz, illetve hatszáz holdat öntöznek rendszeresen.

A kertészeti növényeken kívül mesterséges csapadékkal árasztják el a szántóföldi növények egy részét is.